

REDACTIONEEL GEDEELTE

DE JAARVERGADERING DER MAATSCHAPPIJ TE ZWOLLE (20 EN 21 JUNI)

En zoo behoort ook al weer tot het verleden de 10e Jaarvergadering, die ditmaal stond in het teeken der Overijsselsche gastvrijheid.

Reeds bij het station werden de bezoekers verwelkomd door de Zwolsche collega's, die zich op het perron hadden geposteerd om de eerste indruk bij de entrée in hun afdelings-residentie op prettige wijze te accentueeren en de nieuwgekomenen wegwijs te maken in hun tijdelijke verblijfplaats.

Tegen de aanvang der vergadering (met inbegrip van een paar professorale kwartiertjes) vulde zich de met planten opgevroomlijkte zaal der Buitensocieteit met een zestigtal belangstellenden in de faits et gestes der Maatschappij. Voorzitter Holthaus had dan ook de aandacht der vergadering, toen hij het tienjarig bestaan der Mij. als uitgangspunt nam voor zijn openingsrede en de balans en de winst- en verliesrekening van de bedrijfsresultaten in het eerste decennium. Niet zonder zelfvoldoening kon de Mij. bogen op het feit, dat de tandheelkunde, voordien slechts beschouwd als een private aangelegenheid der individuen (in sociaal opzicht quantité négligeable), het thans gebracht heeft tot een erkenning van overheidswege als factor in het fysieke welzijn der gemeenschap, blijkende uit de opname van tandheilkundige hulp in het wetsontwerp op de ziekenverzorging, het lidmaatschap van een onzer van den Gezondheidsraad, de

opname van het instituut der legertandartsen in de oorlogsformatie en de huidige burgerlijke tandheelkundige hulp voor militairen in vreedetijd. Verder het op aandrang der Mij. verstrekken van tandheelkundige hulp in verschillende ziekenfondsen en het organiseeren van gemeentewege van schooltandklinieken in enkele plaatsen.

Na deze opsomming van het bereikte, sprak hij over het bereikbare, althans het aan de beurt zijnde, n.l. de verdere ontwikkeling van een juist inzicht aangaande de sociaalhygiënische beteekenis van de tandheelkunde en derzelver belichaming in de daarvoor aangewezen instellingen: ziekenfondsen en schooltandklinieken. Hij deed daarbij een beroep op de persoonlijke medewerking der leden door het houden van voordrachten, met behulp van lantaarnplaatjes uit de collectie, die de Mij. daarvoor beschikbaar houdt.

Hij had het ook nog in dit verband over de „klinieken”, die van particuliere tandheelkundige zijde in verschillende steden uit den grond verrijzen om z. n. voor de kleinere middenstand tandheelkundige hulp gemakkelijker bereikbaar te maken. Terecht wees hij erop, dat het hier meer een streven betreft om door suggestie van de leuze groote-omzetkleine-winst een nieuwe bron van inkomsten aan te boren, zooals blijkt uit de reclame-campagne, die daaraan gemeenlijk verbonden wordt en veelal opgebouwd wordt met een poging, de particuliere praktijk verdacht te maken. Het werd tijd, dat de Mij. haar bemoeiingen ook in deze richting uitstrekke om deze reclame-politiek binnen de perken te houden.

Na den voorziter was het woord aan den secretaris voor het uitbrengen van het jaarverslag. Uit den zakelijken inhoud zij vermeld, dat in Kampen en Zwolle een overeenkomst is gemaakt met de ziekenfondsen van de Mij. t. b. d. Geneeskunde voor het verstrekken van tandheelkundige hulp, terwijl te Almelo met een fabriek een regeling is getroffen voor het verschaffen van hulp aan de arbeiders, in dat bedrijf werkzaam. Verder werd daarin hulde gebracht aan de tandartsen, die zich in den ziekenfondsstrijd aan de zijde der Mij. bleven

scharen. De actie tot verkrijging van vrijdom van personeele belasting voor wacht- en operatiekamer leidde nog niet tot resultaat.

De penningmeester was tevreden gestemd over de financiële resultaten van het afgelopen jaar, dank zij de gestadige groei van het ledental en de verificatie-commissie was het niet minder over het comptabele beheer van coll. Edel, die onder bijval gedéchargeerd werd. De begrooting voor het nieuwe jaar werd eveneens goedgekeurd.

Daarna kwamen de commissie-verslagen aan de beurt en daarmee de tongen los. Wie zich ten aanzien van het rapport van de O. en E.-commissie in het laatste opzicht verwachtingen gespannen had, kwam bedrogen uit; met het oog op de belangrijkheid daarvan en de korte tijd van voorbereiding deed de voorzitter het voorstel om het rapport eerst in de afdelingen te behandelen en er daarna een aparte vergadering aan te wijden, waar de vergadering zich gedwee bij neerlegde. Wat de praeses zich speciaal van de afdelingswijze behandeling voorstelde liet hij aan de fantasie der aanwezigen over en niemand die hem daarover aan den tand trachtte te voelen.

De O. en E.-commissie zou dan ook in het geheel geen kruitdamp geroken hebben als Nord zich niet tot loud-speaker gemaakt had van die jonge collega's, wier hart nog met bitterheid vervuld was over alle examen-leed, dat de tegenwoordige wijze van examineeren over haar slachtoffers pleegt uit te storten en die hun geschokte rechtsgevoel hadden laten spreken in een brief aan den hoofdredacteur van het Tijdschrift. Hij wenschte, dat het Hbs. zich door middel van de O. en E-comm. rekenschap gaf van de wijze waarop het practisch tandheelkundig examen wordt afgenomen. Van verschillende kanten ontmoette hij bestrijding; eenerzijds werd hem tegemoet gevoerd, dat hij teveel generaliseerde (Smitt), anderzijds ontkende (Edel), dat de kandidaten wekenlang op een en dezelfde examinerator waren aangewezen, terwijl Sanders van meening was, dat de O. en E.-comm. van de klach-

ten geen nota kon nemen, zoolang geen concrete feiten werden medegedeeld, die op zich zelf aanleiding zouden kunnen geven tot een onderzoek; tot zoolang ontbrak de vergadering de kennis, waarop een dergelijk verzoek zich zou kunnen gronden. De voorzitter beloofde echter de zaak in het hoofdbestuur te zullen behandelen.

Het rapport van de Commissie voor schooltandverzorging nam niet veel van de aandacht in beslag, aangezien de comm. door de korte werktijd nog niet aan resultaten was toegekomen. Blijkens de toelichting is zij ook meer studie-commissie en ligt propaganda niet in de eerste plaats op haar weg. We hopen dus maar op het eerstvolgende rapport.

Ook de Ziekenfondscommissie had zich niet uitgeput in breedvoerige beschouwingen. Ze memoreerde het conflict in de Amsterdamsche ziekenfondsen en bracht hulde aan de daarbij betrokken collega's. Voor het overige constateerde zij opnieuw, dat in de vele ziekenfondsen nog slechts sporadisch tandheelkundige hulp verleend wordt. Ware de gedachtenwisseling van gelijke omvang geweest als de commissoriale mededeelingen, zoo had de commissie een goede avond gehad. Het lot wilde echter anders.

Het was onze afgevaardigde in de Provinciale Staten van Z.-Holland, die een steen in den ziekenfondsvijver gooide, door op de ondeugdelijkheid te wijzen van de uniforme regeling van het tandheelkundig ziekenfondswezen, gelijk die door de desbetreffende commissie wordt voorgestaan. Bij de voorbereidingen in Rotterdam om ook daar tot een regeling voor ziekenfondshulp te komen, bleek, dat het abonnementssysteem op groote bezwaren moest afstuiten en een stelsel van betaling per verrichting verre de voorkeur verdiende. Hij bestreed de opvatting, dat deze aangelegenheid centraal geregeld moest worden en er geen ruimte gelaten werd door de comm. om met plaatselijke toestanden rekening te houden. Wanneer nu bleek, dat het door de comm. voorgestane stelsel niet overal bruikbaar was, dan was het daarmee als ondeugdelijk veroordeeld en diende een systeem uitgedacht te worden,

dat wel voldoende elasticiteit bezit om in uiteenlopende omstandigheden doorvoerbaar te zijn. Het Amsterdamsche stelsel is louter gebaseerd op de verwachting, dat 80 % der rechthebbenden door onwetendheid en onverschilligheid van hun recht geen gebruik maken. Deden zij dat onverhoopt wel, dan was alle geld aan de ziekenfondshulp ten koste gelegd, weggegooid. Bovendien is van vrije tandartsenkeuze geen sprake, de leden zijn gebonden aan de enkele door het bestuur aangestelde tandarsen. Men ziet, het waren dezelfde bezwaren, gelijk zij ook vroeger al te berde zijn gebracht; zij kregen echter weer nieuw relief tegen den achtergrond van het Amsterdamsche conflict, waaruit opnieuw gebleken is, dat de Mij. niet de macht bezit haar systeem tegen den wil der ziekenfondsbesturen te handhaven. Dat zou slechts mogelijk zijn, gelijk Nord opmerkte, als alle tandartsen lid waren van de Mij. Op grond van het onveranderlijke feit, dat zulks niet het geval is, is het systeem ook volgens hem niet te handhaven en zou de Mij. verstandig doen met zich te matigen en plaatselijke organisaties te laten bereiken wat zij kunnen. Z.i. was het beleid der Mij. niet voorzichtig genoeg geweest.

Ook over het conflict zelf werd de Commissie hard gevallen. Eerstens waren Loeb en Nord ontevreden, dat zij de tandheelkundige wereld niet voldoende op de hoogte gehouden had van het verloop daarvan en ook in de medische pers de juiste toedracht geen vermelding gevonden heeft. En daarnaast vonden zij platonisch huldebetoon maar een matige compensatie voor de financieele offers die deze strijd van de betrokken collega's vergde. Tegen dit verwijt kwamen Sanders en Bruske met kracht op; men moest niet vergeten dat het ook de Mij. geweest is, die de betrokken tandartsen indertijd aan de gunstige voorwaarden had geholpen en zij achtten het de plicht van elke tandarts, om geen werk te aanvaarden, dat beneden de waardigheid was van de tandheelkunde en waarbij de ethische belangen van ons vak in het gedrang kwamen. Nord vond dit theoretisch-ethisch be-

toog wel mooi, doch men moest niet uit het oog verliezen, dat naast de ethische ook gezinsbelangen een woord meespreken, met het oog waarop de Mij. niet door dwang doch met advies deze aangelegenheid diende te behandelen. Achttē de Zf.-commissie het conflict een moreel succes en kon men volgens Salomons de Mij. er geen verwijt van maken, dat zooveel niet-leden in troebel water visschen, de critici lieten zich niet overtuigen en de voorzitter maakte ten slotte een eind aan de discussies door de belofte, dat het Hbs. rekening zal houden met de tot uiting gekomen scherpe verschillen. Intusschen wil het schr. dezēs voorkomen, dat het ziektebeeld, dat men korthedshalve het Paard van Troje zou kunnen noemen, bezig is zich voorspoedig te ontwikkelen!

Het volgende punt van de agenda gaf opnieuw aanleiding tot oppositie, n.l. het rapport van de commissie voor bestudeering van het vraagstuk der technikersopleiding. Bij monde van Jan Visser werd mededeeling gedaan van een uitgewerkt plan om in samenwerking met de Ned. Tandtechnische Vereeniging een 6-jarigen cursus voor tandtechniker op te richten. Tot dat doel zou een vereeniging opgericht worden van twee leden, de Mij. t. b. d. T. en de N. T. V., die gezamenlijk de kosten der opleiding zouden dragen. Aangezien dit uitgebreide rapport ter vergadering werd voorgelezen en dus niemand (ook het Hbs. niet!!), gelegenheid had door bestudeering zich een bezonken oordeel te vormen, stelde de Voorz. voor het naar de Afd. te verwijzen ter nadere overweging. Visser achtte de zaak daarvoor te urgent en wenschte behandeling. Direct rees bedenking tegen de opzet: samenwerking met een vereeniging, waarvan leden zich aan onbevoegde uitoefening der tandheekkunde schuldig maken. Men wenschte dan ook, alvorens verdere stappen tot samenwerking te doen, klaarheid omtrent de houding der N. T. V. inzake de bestrijding der onbevoegde praktijken harer leden. In elk geval zou de Mij. zich tevoren over de voorgestelde samenwerking moeten uitspreken, waarover, op voorstel van Sanders, het Hbs. prae-advies zal uitbrengen. Maar hiermede

was deze kwestie nog niet afgehandeld en Visser trachtte de voorgestelde samenwerking van de lange baan te redden, toen een Overijselsch boertje binnenstapte en door zijn verschijning automatisch er een eind aan maakte en het gezelschap meetroonde, om verder naar Jan van Riemsdijk te luisteren!

Den volgenden morgen werd na eenige verdere bespreking besloten deze kwestie aan te houden.

De directeur van het incassobureau, Mr. Nord Thomson, deed mededeeling van het resultaat zijner bemoeiingen inzake de hem opgedragen vorderingen, waarvan alleen zij aangestipt, dat van een totaal bedrag ad f 14.000 vermoedelijk slechts f 1500.— niet invorderbaar zal blijken.

De verkiezingen van het Dag. Bestuur hadden tot uitslag, dat de aftredende leden: Holthaus, Pitsch en Edel in hun respectieve functies van voorzitter, secretaris en penningmeester werden herbenoemd.

Verder kwam de oprichting van het Steunorgaan tot stand onder goedkeuring van de daarop betrekking hebbende aanvullingen van statuten en huishoudelijk reglement. In het Bestuur werden gekozen Bruske, Jan Visser en Edel, resp. als voorzitter, vice-voorzitter en secr.-penningmeester.

Daarna was aan de orde het voorstel van het Hbs. inzake het adverteeren. De circulaire van coll. Kros gaf daarbij in zooverre leiding aan de besprekingen, dat tegen de eenvoudige advertentie, als verdedigingsmiddel tegen de technikersreclame, waar noodig, geen principieele bedenkingen werden ingebracht. Vooral voor den zitdag werd de advertentie beschouwd als een gerief voor het publiek, temeer, waar in sommige streken het adverteeren ook door vertegenwoordigers van andere vrije beroepen geschiedt. In Groningen plaatsen de tandartsen en ook de medici periodiek een collectieve advertentie, wat vooral voor de plattelanders als informatie is bedoeld. Van verschillende zijden werden redactiewijzigingen in het Hbs.-voorstel aan de hand gedaan, om in verband met de locale omstandigheden het adverteeren mogelijk te

maken, zonder dat de bona-fide collega met de strekking van het voorstel in conflict komt. Het slot was, dat de 2e alinea kwam te vervallen en de gewijzigde uitspraak met overgrootte meerderheid werd aangenomen, luidende aldus:

De algemeene vergadering, enz., spreekt als haar oordeel uit, dat in het algemeen het voor de leden der maatschappij niet oirbaar is anders te adverteeren dan bij vestiging, verhuizing, afwezigheid en verandering van spreekuur.

Het laatste punt van het programma werd gevormd door een uiteenzetting van coll. Klinkhamer over den stand van den strijd tegen de onbevoegde uitoefening. Hij deed in de eerste plaats voorlezing van de verslagen van de afd.-inspecteurs, waarin van met meer of minder succes uitgelokte vervolgingen wordt gesproken. Ondanks teleurstelling en ontmoedigende uitslag van menige gerechtelijke beslissing, was in zooverre van succes der B.O.U.T. te spreken, dat in enkele gevallen door den kantonrechter een hoogere boete werd opgelegd, dan de gebruikelijke, eenmaal zelfs principale hechtenis. Ook werd een veroordeeling uitgesproken van een onbevoegde, die door een bevoegde gedekt werd en zelfs werd het voeren van een misleidende titel („dentist mec.”) gestraft.

Beter dan door het uitlokken van justitieele vervolging is de onbevoegde uitoefening te fnuiken door het verschaffen van goedkoope, speciaal prothetische hulp, aangezien de groote massa aan de laatste vooralsnog de meeste behoefte heeft. Het door den inspecteur in de Afd. Gelderland vermelde geval, waarin op die wijze een techniker het bestaan onmogelijk gemaakt werd, bewijst dit. Een tweede voorwaarde is, dat de tandartsen geen prothesewerk laten vervaardigen bij zelfstandig werkende technikers, die patienten behandelen. Ook is het gewenscht, dat de Mij. niet de opleiding van technikers ter hand neemt, vóór de vereeniging der tandtechnici de bestrijding der onbevoegde uitoefening

heeft aanvaard. De veronderstelling, dat eigenbelang het motief vormt voor onze actie kunnen wij gevoegelijk van de hand wijzen; zij is in de eerste plaats gericht op het belang van het groote publiek.

Bij de discussie voerde in de eerste plaats coll. Roelofs het woord, ter nadere motiveering van zijn in het Tijdschrift aangeprezen methode van verweer tegen de o. u., bestaande in het aandringen op wijziging van de vigeerende wetsbepalingen, waarvoor hij een commissie van drie personen als centraal lichaam zou willen zien ingesteld, die deze actie zou regelen. Om tot het doel te geraken achtte hij een persoonlijke bewerking van den minister en van de volksvertegenwoordigers noodig. Van verschillende zijden werd dit standpunt sterk afgekeurd, eerstens door den inleider, die de bestaande wetgeving op dit gebied uitstekend geregeld oordeelde, mits er slechts de hand aan gehouden werd. Het ageeren voor wetswijziging zou slechts tot eenig resultaat hebben: verhoogde tegen-actie van de technikers met niet te voorziene gevolgen. Ook van Hasselt was van dezelfde meening, voorzoover men van een meerder aandringen in en van den Gezondheidsraad heil verwachtte. Men diende niet te vergeten, dat de practiseerende technikers met hun actie een strijd voor hun bestaan voerden, waarin een gevoelselement naar voren gebracht wordt, dat vaak meer tot buitenstaanders spreekt, dan een zakelijk betoog. En een beperkte bevoegdheid, zooals zij die wenschen, zou een veel ernstiger toestand scheppen dan de bestaande. Ook politieke factoren dienen niet onderschat te worden. Of werkelijk de tandartsen zooveel schade van de onbevoegde praktijken ondervinden als Roelofs beweert, meende hij te kunnen betwijfelen, anders zou de commissie-Bout wel meer actieve medewerking van de gedupeerde collega's ondervinden, dan in werkelijkheid het geval is. Zoodat door de overtuigende bestrijding het plan-Roelofs wel weinig aanhangers gevonden zal hebben.

Het eind van het lied was, dat Klinkhamer zich op aan-

drang van de vergadering bereid verklaarde, het weinig dankbare werk onder zijn leiding te houden en de Bout-werkzaamheden in de beproefde banen verder voort te zetten. Een applaus na die toezegging was de gemakkelijke tegenpraesentie voor hetgeen hij in die richting gedaan had en... nog te doen zal hebben!

Hiermede was de beschrijvingsbrief afgewerkt en togen de aanwezigen naar de boot om onder de nautische leiding der gastheeren de waterrijke omstreken te verkennen, waarbij zoowel het landschap als het mooie weer vacantie-verlangens opwekten. Na terugkomst vereenigden een vijftigtal achterblijvers zich aan den keurig versierden disch, waar de collegiale banden kwistig met vriendelijke toasten omwonden werden, en menigeeen een pluim op den hoed rijker naar huis ging, dan hij gekomen was. Niet het minst de Zwolsche gastheeren, die ze ongetwijfeld verdiend hadden.

Wanneer ik mijn indrukken nog eens samenvat, dan wil het mij voorkomen, dat de vergadering min of meer stond in het teeken der onvoldoende voorbereiding. Daar de programma's der vergaderingen zich toch al kenmerken door groote omvang, moet er doelbewust naar gestreefd worden de besprekingen een zoo hoog mogelijk nuttig effect te doen bereiken binnen de tijdsgrenzen, die daarvoor in redelijkheid en in verband met het geestelijk uithoudingsvermogen van den gemiddelden bezoeker, kunnen worden gesteld.

Dit is slechts dan te bereiken, indien elk onderwerp met kennis van zaken wordt behandeld en van te voren het materiaal daartoe is verstrekt. Dat wil dus zeggen, dat alle verslagen en rapporten bijtijds ter kennis van de leden worden gebracht. Eensdeels wordt daarmede de tijd, benoodigd voor het uitbrengen ter vergadering bespaard, in de tweede en belangrijkste plaats vormen gedrukte stukken een steviger basis voor een vruchtbare samenspreking dan mondelinge mededeelingen. Voor belangrijke rapporten is de laatste methode ten eenen male ongeschikt, zoowel met het oog

op den inhoud als op een eenigszins vruchtbare discussie. Dat de commissie voor bestudeering van het technikersvraagstuk aldus haar rapport ter vergadering bracht, moet dan ook als een principieele fout worden aangemerkt. Op deze wijze deed zij tevens zichzelf tekort voor de vele moeite aan haar arbeid besteed. Ook de kwestie van de samenwerking met de N. T. V. had zij beter gedaan eerst in beginsel te laten uitmaken, alvorens met de uitwerking van haar project door te gaan, al was het desnoods alleen geweest om zich eventueel nutteloos werk te besparen. Op deze wijze wordt de animo voor het zitting nemen in een commissie niet gestimuleerd.

Ik twijfel niet of ook het hoofdbestuur zal wel tot de overtuiging gekomen zijn, dat de voorbereiding herziening behoeft, althans voor verbetering vatbaar is. Het Tijdschrift is daar om als officieel orgaan al datgene op te nemen, wat de diverse commissies voor belangrijks of niet-belangrijks hebben mee te delen; in het laatste geval kan het geen kwaad ook van dat feit op de hoogte te zijn; het behoedt voor verkeerde verwachtingen. Hoe het zij, het bekort de besprekingen en geeft er een ruggegraat aan, die we deze keer nog al eens misten.

B.